

Szerkesztési iroda és kiadóhivatal:
PÜSP. L. YC. NYOMDA
 Novák Ferencz-ter
 hová minden küldemény intézendő.
 Hirdetések csak a díj előleges beküldése mellett közölhetnek

GYULAFEHÉRVÁR.

Politikai, társadalmi és szépirodalmi hetilap.

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve ..... 4 frt
 Félévre ..... 2 " "
 Negyedévre ..... 1 " "

Egyes szám ára 8 kr.

A korcsmárlási jog megváltása.

Az erdélyi részekben napirenden levő kérdést képez a korcsmárlási jog megváltása, különösen azóta, a mióta az erre vonatkozó törvényjavaslat közkezen forog. De a mi e kérdésben a leglényegesebb: általánossá vált az a felfogás, hogy a kormány javaslata a regalejog jogos tulajdonosait nagyon érzékenyen támadja meg jogukban. Szóval a regale megváltását a birtokosság jelen törvényjavaslat értelmében nem tartja érzékeny megkárosodás nélkül keresztülvihetőnek.

Lehet ugyan arra a patrioticus magaslatra emelkedni, a hol az ember a regalejog megváltását egy nagy áldozatnak tekinti, a melyet okvetlen a haza oltárára kell hoznia szinte-szinte azon nemességnek, a melynek ősei kiváló hazafiúi érdemek árán szereztek ezen jogokat. Ámde a mellett, hogy a regalejogok egynémely családban a maguk teljességében átöröklődtek a mai nemzedékre, ezen regalejogok nagy kontingense készpénzen megvásárolva, mint a földbirtok kiegészítő része immár harmadik, negyedik és ki tudja hányadik kézen van.

Olyanok is vannak, a kik e jogbirtoklás már túlhaladott állapotnak tartják s annyiban igazuk van, hogy míg a XIX. évszáz egyenlőségi aspirációival, a tulajdonjog szempontjából összeegyeztethető a regalejog birtoklása, addig sohasem lesz összeegyeztethető ez aspirációkkal az az állapot, hogy egy község lakója, az állam szabad polgára, rákényszeríttessék arra, hogy bizonyos fogyasztási cikkét csak egy bizonyos helyről s más helyről ne vásárolhassa.

Ezektől eltekintve két egymásból folyó lényeges következménye lehet a regalejog megváltásának.

A mint tudniillik általánosan tudva van, az erdélyi birtokosság a legváltásosabb helyzetek-

kel küzd. A mint mondva volt, a regalejog a föld értékének egyik tényezője, de a birtokos kezében is egyik biztos pénzforrás, mely a mellett készpénzt szolgáltat a birtokos kezébe. Ha az állam a kisajátítást helyes megbecsülés szerint volna képes keresztülvinni, intézkedését a legnagyobb örömmel kellene üdvözölni, mert a tömegesen nyújtott megváltási összegek kellő eszközül szolgálának arra, hogy a birtokosság magát gazdaságában restaurálhassa, az állam pedig olyan tulajdonjogot szerezne magának, a melynek jövedelme folytonos crescendóban van.

Ámde olyan kisajátítás, a mely a tulajdonjog elveinek mellőzésével exequáltatnék, nagyon szomorú körülményeket vonhatna maga után.

Hisz világos és tudva van, hogy az erdélyi részekben, a nemzetiségi tulkapások e jó melegegyében, épen az a birtokosság képezi a magyar állameszme legerősebb oszlopát, a melynek tulajdonjoga oly erős védelemre szorul ép a magyar állammal szemben.

Az anyagi függetlenség az egyén és nemzet ereje egyesekkel és nemzetekkel szemben, ámde egy szerencsétlenül keresztül vitt kisajátítás könnyen a tönk szélére jutathatja birtokosságunkat és félős, hogyha elvesziti anyagi függetlenségét, vele vész erkölcsi praevalentiája is.

Távol áll tőlem, hogy a midőn e nagyhorderejű kérdés körül fölmerült vélemények resumálásának munkáját végzem, bárki mellé merjem állítani véleményemet, a ki bár egy szóval elárulja, hogy a magát jobbnak tartja, de erősen hiszem, hogy a korcsmárlási jog úgy az állam, mint az egyesek szempontjából csak úgy oldható meg előnyösen, ha az állam a regalejogot a tulajdonos megkárosítása nélkül váltja meg mert különben a kifejtettem okoknál fogva könnyen elveszitheti a révén, a mit megnyert a vámon.

Azt el nem tudom képzelni, hogy az állam ki akarja a földbirtokosok alól a gyékényt rántani, azonban két dolog mégis bizonyos: t. i. míg egy felől az 1888 évi XXIV-ik törvényzikk a regale megváltást kikerülhetetlenné tette, más felől a kisajátítás alkalmából kibocsátott értékpapirokkal nem fog a birtokosság oly károsodásnak kitétetni, mint az urbéri papirokkal, a midőn azok annak idején az érték 70, sőt több százalékának hijjával cseréltek gazdát, mert a tulajdonos nem bizott abban, hogy e kötvények valaha be fognának váltatni.

Csorbitatlan a mi bizodalomunk, hogy a magyar állam az ezuttal kibocsátandó érték papirokat pontosan be fogja váltani.

Szt.

Az enquette.

Szabó József, az erdélyi gazd. egyeslet alelnöke az egyeslet megbízásából f. hó 1-re összehívta Kolozsvárra az erdélyrészi korcsmárlási jog birtokosait, hogy a kormánynak a regalejog megváltásáról szerkesztett törvényjavaslatát, mely a birtokosság vitalis érdekeit közérőli érinti, megbeszélés tárgyává tegyék, esetleg ellenvéleményüknek kifejezést adjanak. A mint az előtünk fekvő tudósításokból evidens, az erdélyi részek összes megyei képviselve voltak s azon, minden pártszínezettől ment tanácskozás a szönyegen levő kérdés fontosságát élénk világosságba helyezte.

Szabó József elnök a gyűlést megnyitván előterjeszti javaslatát a törvény javaslatra s különösen súlyosnak tartja azon pontját, mely szerint a megváltás 20 százalék kezelési költség levonásával volna történendő; br. Huszár Károly is egy memorandum felterjesztését és az erdélyrészi országgyűlési képviselő együttes működését tartja szükségesnek, mert az elintéztetést e kérdésben kikerülhetetlenné tartja; br. Bánffy György elfogadja az elnök által előterjesztett javaslatot, de annak keresztül vitelét, mely az erdélyrészi összes országgyűlési képviselők által volna az országgházban eszközözendő, egy 15 tagu bizottság által véli előkészítendőnek; gr. Mikos Miklós igazság-

A „GYULAFEHÉRVÁR“ TÁRCZÁJA.

Egy nagy kacsáról.

A mi véleményünk szerint — de ugyan micsonda mi, kérde az olvasó. Miért ez a pluralis majestatis? Honnan az a jog, hogy az újságírók legkisebbike, a ripoter is csak úgy per mi beszél, teszzen a mi értesülésünk, a mi tudásunk, a mi véleményünk szerint, stb. stb.

Megadja minderre a feleletet Kenedy Géza, a midőn azt írja:

Nem megy némely embernek a fejébe, hogy honnan vesszük mi azt a souverain jogot, hogy csak úgy per mi beszélünk a világgal. Pedig ez nagyon világos.

Mondjuk, hogy 100,000 ember olvassa el azt, a mit írunk. Ebből legalább is 75,000 tisztán a mi fejünkkel gondolkozik; 10,000 a mi gondolatainkban találja kifejezve a maga sejtelmét; 10,000 könnyebbég okáért megnyugszik abban, a mit mi mondunk; az utolsó 5000 pedig maga is gondol valamit, de jobbnak tartja, ha nem avatkozik bele a mesterségünkbe.

Hát nem olyan-e ez, mint a mikor fejedelmek azt mondják: Mi!

Tehát: A mi véleményünk szerint nagyon hasonlít az újságíró a katonatiszthez. Egy találkozás, a mely tudunkra adja, hogy czéhbellel állunk szemben, határtalanságig fokozza előzékenységünket, szívélyességünket, s ha kollegánk bizalomra méltónak

bizonyul, barátságunkat, ép úgy mint az aranykardbojt egyformasága.

Azokról az ifjabb zsurnalisztákról szólok, kik a poros szerkesztőségéből, a szellemi productivitás ezen gyárházaiból nem hozzák magukkal az utczára a pártfanatizmust, az elvek közül folyó küzdelemmel járó s a lapok hasábjából kikandikáló feszültséget, hanem elég bölcssek észrevenni, miszerint oly rövid az élet, hogy kár annak bármely csekély részét az emberek elleni haragra vagy gyűlölségre fordítani s valakinek látását csak azért kellemetlennek, társaságát csak azért nyomasztónak találni, mert nevelése, traditói vagy talán épen egyéni meggyőződése őt a politcai vagy társadalmi elveknek előtünk idegen taborába vezette.

Ilyen volt a mi kis czéhünk.

Egyikünk sem lépte át a 30 évet. Érintkezésünk gyakori, barátságunk őszinte volt. Megbecsültük egymást, mert ismertük munkánk minden terhét s távol álltunk egymással szemben is attól, hogy a korszellem divatját kövessük, melynek mottója: mások érdemeit ignorálni.

Közös asztalnál, közös kávéházban találkoztunk, hogy közösen töltjük el szabad időnket. Rotunda volt a kerek asztal neve, siestának hívtuk a közönsön eltöltött időt.

Soha olyan szép napok.

A napi munka nehézségei után megmaradt szellemi rugékonyságunkat ide hoztuk s megerősödött bennünk az a törekvés, hogy egymást mi jobban mulatassuk.

Es úgy siettünk a siestákra kerek asztalunkhoz, mint a görögök Korinthusra, kikről azt írta Schiller:

Zum Kampf der Wagen und Gesänge,
 Der auf Korinthus Landesenge
 Der Griechen Stämme froh vereint, stb.

De bizony a mi Korinthusunk, a rotunda, némelykor nagyon furcsa képet viselt, kivált hosszabb siesták után. Emitt nevetető caricaturák sajnálkozást keltenek, hogy nem kerülnek valamely éleztapba, amott gondolatszikkák pazarlódnak el a márvány asztalon, tül felől meg egyenlő sorok figyelmeztetnek, hogy valamelyikünk valamelyes ötletet rimbe szedte. Hiába, a tehetség utat tör magának — a szivarfüstön keresztül is, szoktuk mondani.

Ha másnap összejöttünk, nyoma sem volt a rotundán a tegnapi firkanak. Letörülte a pinczér. Szegény, ha tudta volna mit tesz.

Elkövetkezett a nyár, a kanikula, az ugorka érés idénye, az újságíró rettegett réme. Nem történik a világon semmi. Se országgyűlés, se háboru, se kolera, se Tisza-Eszlár, se Rústov, se Dienstai, semmi de semmi! Még a fürdő — levelek is nevezetessé válnak. A nap sugarai agyonszurassai fenyegetnek, a szobák levegője rekedt, minden pórus működésben, bágyadt a test, a lélek, az est mély álomnal nyom el és kapad az emberből az az ér, a mely a dévaj rendetlenkedéseket máskor bőven termi.

Semi scandalum. Még a városkapitány is fürdőzik.

Beh jó volna a rendőrséget valami bolondságba beugratni s aztán leszidni. Milyen olcsó ilyenkor a titulus: A policzia basáskodó, erőszakos, ta

talannak tartja, hogy míg a megváltás az összállam javára történik, mégis a valószínűleg jogcsorbítás szennvedő birtokosság fizesse a 20 százalékos kezelési költséget; Zeik József két indítványt tesz; először: a megállapítandó 5 évi átlagos kiszámításnál mindig tekintetbe veendő s mind az 5 évre beszámítandó az arányosítás által okozott jövedelmi változás, még ha 1888-ban történt volna is; másodsor: azon korcsma helyek, melyek csak mint ilyenek jövedelmezők kisajátítandók az állam által; Ugron Akos szintén ezen az alapon szólal fel; br. Thorockay a malom, rév- és vásárjogot is meg kívánja váltani, a mely nézetellentmondásra talált; ezután Grosz Gusztáv tartott egy általános helyesléssel kísért beszédet, a melyben kifejté, hogy a regale birtoklasi teljesen tulajdonjogi alapon áll, tehát az csak ennek tekintetbe vételével sajátítható ki az állam által, kimutatja, hogy e jog jövedelme emelkedőben van, kijelenti, hogy lényeges különbség van az egyesek és a községtől megváltott regale-jogok megváltási összegének hovatfordítására nézve, mert míg a magánosok magánczélokra költik el, addig a községek ezt kulturális czélokra fordítják; végül azt is megjegyzi, hogy a kisajátítás ügyében mely egyfelől az állam ügye, nem lehet a pénzügyminister az utolsó fórum, hanem a legfőbb pénzügyi bíróság.

A többség elfogadja Szabó József és br. Bánffy György javaslatát, melyek szerint a gazdasági egyesület memorandum szerkesztésére kéretik fel, a mely körülményesen adja elő az erdélyrészi birtokosok óhajait a korcsmárlási jog megváltása körül, egy 17 tagú bizottságot választ, a mely a kérdés körül szükségeltetett intézkedéseket megtegye, de különösen az erdélyrészi képviselőket az ügy egyhangú támogatására felhívja, egyszersmint a törvényhatóságokat az enquette felterjesztésének támogatására felszólítja.

Ezzel a gyűlés a 17 tagú bizottság megválasztása után eloszlott.

A bizottság tagjai; László Ferencz, gr. Bánffy György, Bokros Lajos, gr. Bély Kálmán, id. Zeik József, dr. Grosz Gusztáv, gr. Bethlen Pál, Miksa Imre, gr. Teleky Károly, Zsombori Lajos, br. Kemény Gyula, gr. Mikes Miklós, Künnle József, gr. Nemes János, br. Wesselényi Béla, Kovács Gyula, Orbán Ottó.

Beszédek

az E. M. K. E. brassói közgyűlése köréből.
(Folytatás és vége.)

VI. Az E. M. K. E. közgyűlését megnyitó beszéd.

A midőn kiváló szerencsémnek jelzem az E. M. K. E. III-ik közgyűlését megnyithatni, bátor lesznek röviden egybefoglalni évi működésünk eredményét, mire szükséges, hogy kissé visszapiantunk a közel multba.

Világos, hogy tekintettel egyesületünknek oly sok irányban kiterjedő feladatára: ma is főtörökvisünk kell hogy legyen hazafias czélokra fordítható tökének növelni, mert alkotásaink nem máról holnapra szólnak, hanem valamennyi a magyar közművelődés előmozdítására, fejlesztésére lévén hivatva, mintegy örökös vagy legalább is hosszú időre terjedő

pintatlan, önkényes, civakodást kereső, brutális. De hát van is ezeknek a 24 frtos rabszolgáknak ilyenmihez esprít-jük!

Vagy talán követnénk el magunk valami hallatlanságot. Ugyan! ebben a nagy melegben! Egy szóval: semmi újság.

Együtt ül a czéh. A hőségnyomása testen és szellemen. Hanyag non chalance-szal szürcsöli egy némelyik a citromos vizet, másik a grenadinnaprobál szerencsét vagy fagyalttal.

Nehéz idő.

A billiardok üresen ásitnak, az újságok csomóba hányva unatkoznak, a kassiró álmosan bóbiskol, elejti kötöttyét. A sincs, a ki fölvegye. Maga hajlik le érte. Iljen a nagy városi nyár, fád — és miniket itt tart e porban, gőzben, tűzben, hőségben és megbutító unalmas egyformaságban a szent hivatás, mások mulattatásáról gondoskodni. Mert hát csak tudnia kell talán az országnak mikor megy Tisza Osztenbe avagy Deés Kálmán avagy Deés és Hosszúfalu előtt se lehetett annak idején közönyös, hogy Roth vagy Biasini uraimék kik képeiket viselték, hol kergetik magukról a nyárnak szekansnál szekansabb legyeit és szunyogait.

Mind ennek meg kell lenni, mint a mindenpapi kenyérnek.

ntézkedést és gondozást kíván. Elismerem s nagy hála kötelezi egyesületünk áldozatkész véreinek jobbjainak azon lankadatlan buzgalma, melylyel egyesületünk a legtávolabb vidékekről is támogatják, mert csak az egyesületünk fennállásának szükségességéről való általános meggyőződés eszközölhet, hogy ez évben is, a midőn tudvalevőleg a nemzet áldozatkészége oly sok oldalról volt igénybe véve, mégis 70,000 frttal gyarapodott tőkénk és ma már egy félmillió vagyonnal rendelkezünk; igaz, hogy mindez még csekély összeg ahhoz képest, mi kellene, hogy hazafias feladatunknak minden irányban eleget tegyünk, de bizunk a gondviselésben, mely újabb adományokra fogja lelkesíteni azokat is, kik eddig bármely ürügy alatt távol tartották magukat egyesületünktől.

Alkotásunk rendszeresítését nagy mértékben segítette elő ez országrészünk valamennyi magyar egyházzal kötött szerződésünk, mely lehetségessé tette, hogy a segélynyújtás maradványai mellett a szükséghez mérten mindjárt és nagyobb segélyeket is nyújthattunk, s bárha e hazafias egyházak részéről nem lephetett meg ez ügyünk lebonyolítására hozott készség és előzékenység, mind a mellett, miután közreműködtek közművelődési egyesületünk feladatainak megoldásához, elismeréssel és hálaival tartozunk az egyházak vezetőinek.

Elleneink részéről sokat rágalmozott egyesületünk s főleg válaszmánya zajtalan ugyan, de folyton munkálkodott a hazafias irányú közművelődés terjesztésén: igyekeztünk megczáfolni a rólunk terjesztett s olykor célzatosan elferdített híreket, hogy mennyiben sikerült, nem lehet feladatunk e helyen kimutatni, de hogy irányadó körökben, sőt legmagasabb helyen közművelődési törekvéseink elismerésre találtak, bizonyítja Felséges apostoli királyunknak azon kegye, hogy mult őszi küldöttségünket fogadni méltóztatott s királyi kegyéről biztosította, de tudvalevő esemény az is, hogy ő Fensége a trónörökös magas jelenlétével szerencsétlenné a fővárosban javunkra rendezett tánczvigalmat és emelte annak fényét; ezek oly legmagasabb helyről nyilvánult tények, melyek csak megerősíthetnek bennünket eddig az folytatott munkában és buzdítolag hathatnak azon irány megtartására, mely senkinek az ország hazafiasan gondolkodó köreiből okot arra nem szolgáltatathat, kételkedni szándékunk nemessége és azon feladatunk őszinteségében, hogy a hazafias magyar közművelődés terjesztését tüztük ki zászlónkra.

Kedves kötelességemnek tartom e helyen megemlékezni azon munkás tagjairól egyesületünknek, kik mint választmányi tagok, vidéki bajtársak s igazgatói tagok mindannyian egyaránt a legnagyobb buzgalommal végezték elvállalt s olykor időt igénylő munkájukat egyesületünk érdekében, mert csakis egy ily lelkes kötelességérzetű munkaerővel tartom lehetségesnek egy ily komplikált gépezetet mozgásban tartani s üdvös munkát vélt végezteni; engedjék meg, hogy nevezem meg valamennyit, kik köszönetet érdemelnek, mert hosszú volna névsoruk, de elismeréssel kell adoznunk azoknak, kik munkásságuk által oda terítették az Enke beladmisztrációját, hogy az e fajja intézmények legolcsóbb költsége mellett minden előnyvel, pénzkezelés ezuttal is a legszébb rendben találtatott a kiküldött cenzorok által, mert a központi veze

Ez aztán a jó kanikulai eszme! kiált fel egy czéhbeli. Zöld lesz, mondja a másik; csak meidingi ne legyen, szól a harmadik. Bizony pedig, nem volt a sem zöld, sem meidingi. Ámulva hallgatjuk az ígét és egy rövid bravóval jutalmazzuk. Másnap mindegyikünk lapja a következő históriát hozta:

Vérszívó pók. A természetudósok erősen tagadják, a nép közt pedig erősen tartja magát a hit, hogy vérszívó pók is létezik. És ugylászik e hitnek alapja is van, a mit eléggé bizonyít egy esemény, a melyről hiteles forrásból értesültünk. X faluban egy földműves szomorun tapasztalta, hogy alig 5 éves leány gyermeke minden éjjel erős sikolylyal ébred föl édes álmából és sirása alig csitítható. Kereste az okát: nem találta. A gyermek pedig napról napra halványabb és gyengébb lett. Az éjjeli felijedések, sikolyok és sirások ismétlődtek, míg nem a virrasztó atya egyszer észrevette, hogy a gyermek nyakán egy nagy pók ül és szívja a vért. Midőn meg akarta fogni, a pók hirtelen eltűnt.

Harmadnap óriási derűtség közt constatálta a rotunda társasága, hogy a fővárosi és vidéki sajtó nagy része szöszterint átvette a vérszívó pók históriáját.

Igy lett a vérszívó pókból — hírlapi kacsa, de hát mit csináljon az ember nyáron, a nagy melegen? Örökké fürödni nem lehet.

tésnek is érdeme van abban, hogy a bizalom s ezzel az áldozatkészesség egyesületünk irányában lankadatlanul nyilvánul a magyar társadalom minden rétegéből befolyó nagyobb adományok által is és jogos remény, nyujt arra, hogy a nemzet, mely rokonszenvvel karolta fel s tette magáévá kezdettől fogva nagy hivatásu egyesületünket, anyagilag is azon helyzetbe hoz sokoldalú kötelezettségeinknek megfelelhessen.

Kiváló örömemre szolgál közgyűlésünket Brassóban, hazánk e szép végvárosában megnyithatni, mert egyfelől bizonyítja e tény, hogy bárhová vetette légyen a sors keze honfitársainkat, hazafiak maradtak a szó nemes értelmében s a magyar vendégszeretet mellett lelkesülni tud a brassói magyarság magyar nemzeti közügyért. Fogadják is e helyen újból hálás köszönetünket azért, de az által, hogy e városban tartjuk közgyűlésünket, még egy fontos körülményt kell hogy megemlítsük, azt t. i., hogy alkalmunk nyílik egyszerűen többször bebizonyítani, miszerint egyesületünknek más céljai nincsenek, mint a hazafias irányú közművelődést terjeszteni, véreinket az elnemzetlenesedéstől megvédeni, szóval nincs mit elrejtünk még azok előtt sem, kik előítéletből már egyesületünk keletkezése óta ellenszenvvel kísérik működésünket, ez elemeknek alkalmat nyujtottunk figyelemmel kíséreni közgyűlésünk folyamát s abból meríteni czáfolatát eddigi feltevésüknek, s ugy gondolom, ez legjobb és legegyszerűbb módja részünkről is a félrevezetetteket utba igazítani céljaink iránt.

Már is hosszúra nyult beszédemet azzal vélem legjobban befejezni, ha Önökkel egyetemben éltetjük a hazát és királyt.

NAPI HIREK.

— **Kossuth Lajos levele.** Nagy hazánkfia hosszabb levélben válaszolt ama táviratra, melyben a veszprémi zászló-szentelésre gyűlt iparos-társaság meggratulálta őt s tömeges látogatásra kért engedélyt. A levél Ráth Károlyhoz (gyáros) van intézve, mint az ipartestületek központi elnökéhez. Kossuth Lajos melegen köszöni meg benne a névnapi gratulációt. Azt mondja, mikor nyári bolyongásából hazaért Turinba, 75 üdvözlő távirat várta; ezek nélkül eszébe sem jutott volna, hogy augusztus 25-ikén nevenapja van. Majd azt mondja, hogy az iparosok tervbe vett látogatásához nincs szükség az ő engedélyére. Háza nyitva áll minden magyar előtt, szívesen lát mindenkit, ki a szeretett hazából fölkeresi őt remetelakában. Csupán kívánja, hogy a látogatás fesztelen, barátságos jellegű legyen menten minden ünnepélyes szinezettől, mely szónoklatokat ad és vár, mert az terhére volna. Neki természetévé vált már a hallgatag magány, irtózik attól, a mit szónoklatnak szokás nevezni. S a szó egykori nagymestere erre nézve így ír: „J'ai perdu l'habitude de la parole, — a fesztelen társalgás határán túl eső szólam szokását elvesztettem.” Végül megjegyzi, hogy a tervezett tömeges kirándulás sokba kerül s minthogy az iparosok nem fürdenek jólétben, e pénz talán jobb volna valami ipari közcélra fordítani; de ha a látogatás eszméje mellett maradnak, közöljek vele a kitűzött napot jó előre, nehogy ép akkor esetleg távol legyen turini lakától.

Mint hírlak, az iparosok körében fölmerült a javaslat, hogy a turini látogatást kössék össze a párisi világiállításra tervezett kirándulással. Akkor kevesebbe fog kerülni a kitérés, mint egy új ut.

A bajor udvarból. Miksa bajor herceg neje Ludovika hercegné, királynéknak anyja aug. 29-én ünnepelte meg 80-ik születésnapát, fiai, leánya, vejeimenyei, unokái és dedunokái jelenlétében.

— **Eljegyzés.** Dr. Máyer Ödön ügyvéd, lapunk volt szerkesztője, a gyulafehérvári társadalom elnökségén ismert fiatal tagja mult hó 29-én eljegyezte magának Jónás Katicza kisasszonyt, Jónás Adolf tekintélyes városi polgár szép és művelt leányát. Szerencsét kívánunk.

— **Hymen.** Ebergényi Etelka, Ebergényi Mózes kedves leánya f. hó 3-án tartotta meg esküvőjét Verespatakon Székely Mózes m. kir. erdőszel.

— **Dr. Mohay Sándor** mint országgyűlési képviselő úgy is tagja lévén a r. kath. statusgyűlésnek, az alsófehérmegyei esperesség képviselőtéről lemondott. Helyének betöltésére most foly a választás az illető plebániákban.

— **Gyászjelentés.** A Trefort Agoston elhunyt miniszterét f. hó 5-én rendezendő requiem Barts Ferencz nagyprépost fog teljes segédlettel celebrálni. A theologiai énekkar Fogarassi János ur vezetése alatt Kloss Ferdinand F-dur requiemjét és Zsaskovszky Endre Liborját fogja előadni.

— **Mozgalom a helyi rkath. elemi iskolában.** A helybeli rkath. elemi iskolában örvendes szervezkedés történt, a mennyiben eddigi négy osztálya hatra egészített ki s a negyedik tanítói állomás egyelőre ideiglenes minőségben a helyi sztfereczrendi zárda főnökével P. Szeles Anakléttal helyettesítették. Püspök Ur ó Nagyméltóságának ezen intézkedését a tanügy barátai s a város közönsége bizonyára hálával fogadja.

— **A helyi izraelita elemi iskolában** is történt haladás, mivel mint halljuk egy harmadik tanítói állomás szerveztetett, csak az a kár, hogy nemcsak tanítói teendőikkel bízták meg, hanem még más mellékteendői lesznek, a mi mindig a tanítás kárával jár.

— **Tanítói rendszeresítés.** Püspök ur ó Nagyméltósága a helybeli rkath. elemi iskola tanítóját Pongrácz Lajost ugyanezen intézethez rendes tanítónak nevezte ki.

— **Tanári rendszeresítés** Dömötör János a marosvásárhelyi gymn. helyettes tanárrá nevezett ki.

— **Bérma-ut** Püspök ur ó Nagyméltósága mint már említettük volt, a statusgyűlés lefolyása után bérma-útra indul s pedig nemcsak Beszterczére, hanem az egész belső szolnoki esperesi kerületet fogja meglátogatni.

— **Csató János**, kir. tanácsos alispán, visszatért Budapestről, hová a közmunka- és közlekedésügyi miniszter hívta meg, hogy az országgyűlés elé terjesztendő közmunka törvényjavaslat megkésztése végett egybehívott enquete tanácskozásában mint a külviszonyokat s főleg az adófizetési ügyeket ismerő tisztviselő részvegyen.

— **Szász Domokos** erdélyi ref. püspök, augusztus 29-én Nagy-Enyedre érkezett. Jelen volt az elnöklete alatt tartott papi vizsgákon s ezek bevégezése után, szeptember hó 1-én Kolozsvárra utazott.

— **Magyarigenben** az E. M. K. E. segélyével felállított leányiskola gondnoksága Szentjánosy Corneliát, a kolozsvári nőképezde jeles növendékét választotta meg egyhangulag tanítónőnek ez iskolához.

— **Egyetemi tanár kinevezés.** Dr. Werner Rudolf kassai akadémiai ny. rendes tanárt a király a kolozsvári tudományegyetemhez a jogbölcselet és nemzetközi jog nyilvános rendes tanárává nevezte ki.

— **Uj zene- és ének iskola.** Fogarasi János róm. kath. gymnasiumi ének- és zene-tanár városunkban zene és ének-iskolát szándékozik nyitni. Ez iskola részére a következő programot állította össze: Énektanítás hetenként két órán két külön szakaszban; hegedű-tanítás három szakaszban, hetenként egy óra; zongorajáték, kezdőkől kezdve öt cursusban, hetenként 24—30 óra. Közreműködő erők lesznek: *Kresztel* ev. luth. tanító, *Kirschner* Daniel nyug. tanító urak és *Cserni* Teréz férj. *Cserni* Béláné ó nagysága. Jövő lapszámunk bővebb ismertetést fog közölni.

— **Öngyilkosság.** *Herberger* Ferencz, 72 éves gyulafehérvári lakos folyó hó 1-én reggel pisztolyal vetett életének. Nehány héttel ezelőtt elutazott Zalathnára, Jurinics nevű vejéhez, a kinek kertjében követte el a végzetes tettet, a reggeli órákban kísérelte meg az öngyilkosságot, azonban csak délben, hosszas és kínos szenvedés után következett be a halál. Tegnap helyezték örök nyugalomra.

— **Az éjjeli zene** cultusa minálunk szörnyen divatba jött, de nem is csoda, hisz a, a mint a cigány mondja, „nagtmuzik“ a szereleműs szívventilatora. Mert nem egy esetet jegyzett fel a historia, a hol az az érzés, a mely a rokonszenv álarcza alatt a szívbe lopózott, addig nőtt, addig nőtt, mignem szétrepesztéssel fenyegette azt. S nem is valami új módi szokás, hisz a spanyol hidalgok már réges régen úzik azt a divatot, hogy holdvilágos éjjelen a dulcinea ablaka alá állva ábrándos románczok szivrikató áriáit énekelve addig pengetik hozzá mendolínjakat, mignem félrelebben az ablak redőnye s az imádozott donna kedves mosollyal jutalmazza a szerelem sovár dalnokot. A német már a gitárig haladt. De a mi viharos szerelmünknek ez mind nem elég. Oda, hogy azt kifejezze, egy egész cigánybanda kell, a mely ala „lágyan kél az esti szél“ tonusból kezd, de aztán átmegegy a szívérzelmeinek összes variációin, tör, zuz, dühöng, mignem egy utolsó erős akkord kijelenti: nem bírom tovább, vagy viszontszeretsz vagy pedig — itt az örvény. A gytehérvári ifjúság nem ad annyit a romantícára, hekuba neki a holdvilág, sőt a mint tudva van, a mult héten „sűrű sötét éj volt, nem ragyogott a hold“ de azért szólt a *nagtmuzik*, több éjjel át, mintha contra, recontra,

subcontra, resub és contrasub éjjeli zenéket adtak volna, vesztül húzta a cigány, úgy hogy azok, a kiknek már felösleges a nagtmuzik, ada kívántak cigányt, hidalgót a hol a füge terem, sőt egy némely ily veszélynek kített utcák lakói házbérleengedés, szándékoznak a házigazdától kérni. A glanczos magy. kir. eszű policia pedig mosolyogva mondja: Tout de bruit pour une omelette.

— **A kolozsvári állatkiállítás.** Az idei igen érdekesnek ígérkező tenyész-kiállítást báró Bánffy György szept. 1-én hatásos beszéddel megnyitotta. A kiállítók száma 100 nál több. Ezek között van: a Bánfiak, Telekiek, Wesselényiek, Vassok, Lázarak s még a Tisza Kálmán miniszterelnökünk neve is, ki biharmegyei birtokáról több kiváló sertés dividu-állásokat küldött be. A kiállított darabok száma meghaladta az 1000-et.

— **A nagyszabeni** második időszakos kiállítást szeptember hó másodikán nyitották meg. A megnyitáson jelen voltak a hatóságok fejei, a sajtó képviselői s nagy számu közönség. Schusztér Márton tanár iparegyesületi igazgató megnyitó beszéde után Táborosky Róbert, a bpesti technologiai iparmuzeum igazgatója szólt. A kiállítás 4 termet foglal el.

— **A kolozsvári siketnéma intézet megnyitása.** A kolozsvári siketnéma intézet 3-án reggel 9 órakor megnyit. Az intézet szeptember havában a belközép-utca 6 számú házánál október 1-től kezdve pedig a külmonostor utca 16 számú házban lesz elhelyezve.

— **A segéd munkakiállítást** Kolozsvárt f. hó 1-én nyitották meg. A megnyitáson képviselve volt a megye, város és iparkamara. Hegedüs Sándor kiállítási védnököt Ferenczy Zoltán elnök üdvözölte, mire Hegedüs az ipar és tudomány haladását fejtegetve, megnyitotta a kiállítást. A város nevében Albach Géza polgármester beszélt. Estve fáklás zenét rendezett az iparos ifjúság a Hegedüs tiszteletére.

— **Boulanger-szivarok.** A leleményes tábornok, kiről már kalapok, gallérok stb. neveztek el, újabban a szivarokat választotta reklámczélokra. A derék tábornok egy hollandi szivargyárral lépett összeköttetésbe oly czélból, hogy a gyar Boulanger-szivarokat hozzon forgalomba. E szivarok, melyek arra lesznek hivatva, hogy a tábornok nevét még ismertebbé tegyék, mint eddig volt, csinos szalaggal lesznek díszítve, melyre a tábornok arczképe lesz ragasztva. Ez új szivarfajok gyártója áruját kolozszális, illusztrált plakátokon hirdeti Amsterdam utcaszögletein. Vajjon lesz-e oly nagy e szivarok füstje, mint a Boulanger működése?

— **Általános drágulás.** A budapesti kávé-sok igen látogatott értekezletén elhatározták, hogy a kávé, cukor és likörök fölemelt togyasztási adója miatt, pár „jelentéktelen“ krajczárral fölemelik togyasztási czúkeiket. Ezen igen szép és követésre ajánlatos példa. Már most ha a jámbor polgár megette ebédjét, — fölemelt husárral — megitta rá fölemelt áru két deczjét, azon biztos tudattal mehet a kávéházba, hogy ott fölemelt áru cukorral édesített fölemelt áru kapuczinert élvezve emékedhetik egy fölemelt áru virginia füstje mellett arról, hogy az állami és városi adóját is fölemelték.

— **Megtorlott zászlósértés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Byrgován Aurél belényesi gör. kath. főgymnasiumi VI-ik oszt. tanulót, ki Nagy-Lozán, Szolnok-Dármegyében 1866-ban született és gör. kath. vallása a magyar nemzeti zászlónak, mint a magyar állameszme jelvényének nyilvános megsértése miatt, az ország összes középiskolájából kizárta.

— **A tövisi vásár** nagyon gyengén ütött ki. Összesen 460 körül volt az eladott szarvas marhák száma, mibe a szokásos csereberék is be vannak foglalva. A vásár többi része is ennek megfelelő volt s az egész egy jó heti vásár méreteit alig haladta meg.

— **Román királyi pár** aug. 30-án reggel utazott át Kolozsvárra. Ezuttal Németországból utaztak hazafelé Károly király és hirneves neje a jeles írónő Carmen Sylva. A vonatot Szolnoktól Predealig Langer üzletvezető és Virányi felügyelő kísérték. A város részéről hivatalosan Deák Pál főkapitány volt künn az állomásnál.

— **Kacsá.** A Gil-Blas azt írja a France Industriell után, hogy Dreher sörgyáros is akart kiállítani Párisban, de Bismarck megtudván szándékát, Ferencz József uralkodó környezetében levő hivatalos személyek által lebeszélte Dreher, s ez most nem is fog saját neve alatt kiállítani. Sörházat azonban nyit Párisban. Reklámnak nem volna rosszul költve.

— **Öngyilkosság.** Damó István végzett theologus, a Nagy-Enyedi theologiai ifjúság egy kiváló és

köztisztvisletben álló tagja, aug. 30-án forgó pisztollyal vetett véget életének. Tettének oka ismeretlen.

— **Bulgária fejedelemszonya.** Nagy házassági tervről ad hirt a párisi „Figaro“ egy rendkívül érdekes újságról, mely még csak a hivatalos megerősítésre vár. A nemzeti lap szerint Koburg Klementina hercegnő egész lelkével azon van, hogy ifjabbik fiát, Ferdinánd bolgár fejedelmet megházasítsa; a kiszemelt menyasszony Lujza pármái hercegnő. Lujza hercegnő Róbert pármái herceg leánya és Chambord gróf általános örököse. A hercegnő, ki tizenkilencedik évében van most, egykor, daczara annak, hogy hat nővére és három fivére van, igen nagy vagyonnal fog rendelkezni.

— **A hazautazó carevna** Mária Teodorovna orosz czárné, a nagyherceg-trónörökös és Xenia nagyhg. kisasszony — kik mult hétfő óta a Cumberland hercegi család és a walesi hercegné látogatása czéljából Gmundenben időztek, — Pétervárra hazautazóban Bécsset is érintették. Gmundenből szombat éjjel 11 órakor utaztak el orosz udvari vonaton, mely ma reggel fél 6-kor érkezett a hütteldorfi állomásra s pár percnyi tartozkodás után folytatta útját az összekötő pályán át az északi vasut pályá udvarába. Prerauban *Károly Lajos* főherceg és neje *Mária Theresia* főhercegnő udvözöiték a magos utazókat.

— **Natalia királyné olvasmányai utközben.** Natalia királyné kevéssel elutazása előtt Párisból egy könyvarushoz ment és egy csomó törvénykönyvet vett, melyek a házasságról és elválásról szólnak, egyszersmind megvásárolta a hasontargyu angol, német és orosz könyveket is. Midőn a könyvarus néány új regényt ajánlott, azt válaszolta, hogy lesz mit olvasnia azokból a könyvekből a miket megvett.

— **A piseki hadgyakorlatok**, hová ő felsége a király is elutazott, elmaradtak mert a gyakorlotért elontotte az árvíz, s így csak csapatszeme tartottak.

— **Nagy pályadíj.** A londoni szinigazgatók nagy zavarban vannak a drámai termelés pangása miatt. Harris igazgató, hogy az írőkban munkakedvet élesszen, csaknem 100,000 márkara rugó pályadíjat tűzött egy jó melodramára.

— **Általános szavazatjog Svédországban.** A svéd munkáskörökben elevenen izgatnak az általános szavazatjog behozatala mellett, Stockholmban, Gothenburgban. Malmöben népgyűléseket tartottak, a hol az általános szavazatjogra vonatkozó határozatokat hoztak. Stockholmban a népgyűlésen 14,000, Malmöben 10,000 ember vett részt. A malmöi gyűlés következő mondattal kezdte a határozatot: „A képviselők a szavazati-jog és a vámkérdésben kimondott határozataikkal meggyőzték Svédország munkásait arról, hogy miányik ép úgy akarata, mint képességek arra, hogy a társadalmi kérdéseket békes uton oldják meg.“

— **New-York ára.** Azt a földterületet, a melyen New York fekszik, annak idején a hollandok az indusoktól 10 ingért, 30 pár harisnyáért, 10 puskáért, 30 golyóért, 30 font puskaporért, 30 kapaért, 30 usteri és egy reztalért vásárolták meg. Eleg olcsó.

— **Küzdelemmel győzelemre.** Minden küzdelem, melyet siker koronáz, ezt kitaras áran eri el. Egy szenvedő, akit valami chronicus betegség évekig gyötört, gyakran valamely gyógy mód alkalmazása által jut egészséghez. J. F. Müller Lichtenbergben Freiberg mellett szinten így járt míg nem a Safe Cura által teljesen visszanyerte egészségét, a kitől hosszú nála nyilatkozatunk van. Es úgy jart Schiller F. bunkersdorfi birtokos, ki hollyaguruban szenvedett és 4 üveg Warner-tele Safe Cura által meggyógyult, pedig 60 éves volt. Kapható: Gyulafehérvárt Frolch Gyula és Nagy Jozsefnél. Főraktár Einhoru gyogytáraban (Fanta M.) Prágában.

Felelős szerkesztő és lapfőnököse:

AVED JAKO.

Segéd-szerkesztő: **SZTUPJAR SAMU.**

Kiadók **PAPP ÉS FERDINAND.**

NYILTÉR.*)

Schwarze Seidenstoffe von 80 kr.
bis fl. 11.40 per Meter (ca. 150 Qual.) versendet roben- und stückweise zollfrei das Fabrik-Depot G. Henneberg (k. k. Hofliefer.) Zürich. Muster umgehend Briefe 10 kr. Porto.

*) E rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

